

A Magyar Tudomány, a Magyar Tudományos Akadémia folyóirata 2024. augusztusi számában emlékcikket közöl Vekkerdi László születésének a 100. évforduló alkalmából.

Száz éve, 1924. július 21-én született Vekkerdi László. A Wikipédia szerint Széchenyi-díjas magyar irodalom-, tudomány- és művelődéstörténész, könyvtáros, közíró, polihisztor. Ez a korántsem rövid lista is erősen hiányos azonban, hiszen eredeti – és soha meg nem tagadott – hivatása szerint orvos volt, ifjúkorában pedig a szépírói, nevezetesen a drámaírói tevékenységbe is belekóstolt például.

A Magyar Tudomány, a Magyar Tudományos Akadémia folyóirata 2024. augusztusi számában emlékcikket közöl Vekkerdi László születésének 100. évfordulója alkalmából. A megemlékezés szerkesztője, Schubert András, ifjúkori mesterének, atyai jóbarátjának és évtizedeken keresztül az MTA Könyvtárában kollégájának vallhatta Vekkerdi Lászlót. Az ő előszavát nyolc cikk követi, melyek tematikus sokszínűsége jól tükrözi Vekkerdi szerzteágazó érdeklődését. Tartalmas, izgalmas írások, melyek elolvasását mindenkinek jó szívvel ajánlhatjuk.

Íme, az emlékcikk előzetes összefoglalói:

Előszó

Schubert András, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet

„Hihetetlen lényeglátása, kristálytisza okfejtése lenyűgöző volt, akármilyen volt is a beszélgetés témája.”

Az orvos és az orvostörténész Vekkerdi László

Forrai Judit, SE Népegészségtani Intézet, WJLF

Ebben az írásban Vekkerdi László orvosi tevékenységét és orvostörténeti munkásságát mutatjuk be. A medikus, később ifjú orvos pályája összefonódott a fizikával és a matematikával, ugyanis az izotópok orvosi felhasználásával és azok klinikai vizsgálataival foglalkozott. Később e pályát elhagyva – ha nem is gyakran – rövid, de átfogó, összegző írásokban vissza-visszatér híres orvosok történelmi szerepére. Három igen kiemelkedő műve mindenképpen van e témában.

„Nem alkotok képeket”. Vekkerdi László Németh László-értelmezései

Füzi László, c. egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem; főszerkesztő, Forrás folyóirat

Vekkerdi László első Németh László könyve 1970-ben jelent meg, ebben a Németh-életmű számos vonását pontosan leírta. Későbbi Németh-foglalkozó írásaiban az életmű kérdéseit bölcséleti szinten érintette, ezek az írások Vekkerdi öntörvényű életművének egészére is ráirányítják a figyelmet.

Vekerci László és a Hiúzzeműek Társasága

Gazda István, tudománytörténész, Magyar Tudománytörténeti Intézet

Benedek István író, orvostörténész az 1970-es évek elején olasz mintára megalapította a Hiúzzeműek Társaságát, amelynek egyik kiemelkedő tagja Vekerci László volt. Igyekeztünk összegezni, hogy a Társaság tagjai Benedek életében mi mindent jelentettek meg, mert ezek a kötetek képezték – az elsősorban Antall József képviselte napi politika mellett – havi egyszeri találkozósaik gerincét.

Csillagórak csillagpercei. Vekerci László, Herczeg János és a Rádió

Gózon Ákos, főszerkesztő, Élet és Tudomány; Természet Világa

Vekerci László és Herczeg János (1934-2022) tudományos újságíró, rádiós szerkesztő, majd az Élet és Tudomány főszerkesztője több évtizeden át készítették együtt a Véges végtelen című tudománytörténeti, kultúrtörténeti rádiósorozatot. E közös munkájuk révén különleges, egyedi műfajt alkottak meg, ami a páros rádiós esszé és a hangjáték sajátos műfaji keverékét adta. Vekerci László ismeretterjesztő előadásai alkalmával mindig ragaszkodott ahhoz, hogy kizárólag könyvtárosként hangozzék el a bemutatása – így minden megszólalásával a könyvtártudomány XX. századi apoteózisát szolgálta.

Vekerci László és Karácsony Sándor

Kontra Miklós, Az MTA doktora, professor emeritus, Károli Gáspár Református Egyetem, BTK, Magyar Nyelvtudományi Tanszék, Budapest

A cikk Vekerci László (1924–2009) tudománytörténész és Karácsony Sándor (1891–1952) pedagógus, filozófus, nyelvész kapcsolatának néhány vonását mutatja be. Vekerci lelkesen látogatta Karácsony debreceni egyetemi előadásait, a Karácsony-tanítványok közé tartozott. Különösen nagyra értékelte Karácsonyt mint kollektíva-teremtő és kollektivistá gondolkodásra nevelő tanárt. Az 1970-es évektől kezdődően számos tanulmányban és recenzióban ismertette, értékelte Karácsonynak a szocializmusban tudatosan feledésre ítélt munkásságát, különösen a nyelvi-nyelvészeti és a magyar észjárásra vonatkozó műveit.

Vekerci László, Az MTA Könyvtár Szerzeményezési Osztályának munkatársa

Murányi Lajos, dr. univ., az MTA Könyvtár ny. osztályvezetője

A szerző 1983-tól 2007-ig dolgozott Vekerci Lászlóval az MTA Könyvtára szerzeményezési osztályán. Cikkében összegzi a köztisztviselőként álló tudós könyvtárossal, íróval, előadóval kapcsolatos személyes emlékeit, és röviden vázolja Vekerci László könyvtári éveit és munkásságát, továbbá felidézi barátait és tisztelőit is.

Egy félévszázada lappangó Bolyai-dráma. Gondolatok Vekerci László Bolyai-színművéhez

Szabó Péter Gábor, SZTE TTIK Informatikai Intézet

Vekerci László (1924-2009) Széchenyi-díjas irodalom-, tudomány- és művelődéstörténész a tudománytörténet-írás legendás műveltségű könyvtárosa volt. Matematikatörténeti munkásságának egyik kiemelt témája volt a Bolyai-kutatás eredményeinek naprakész ismerete. Számos dolgozatot szentelt a témának, fiatalkorában még egy szépirodalmi munkát, egy Bolyai-színművet is írt. Sosem jelentette meg, néhány évvel ezelőtt azonban a hagyatékából előkerült ez az írás. Vekerci László születésének 100. évfordulója alkalmából, most e munka kapcsán is megemlékezünk róla.

„Vekerdista” krónika. Beszámoló a Vekerci László Szakosztály munkájáról

Veres András, HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet

Veres András írása arra vállalkozik, hogy röviden ismertesse a 2015-ben megalakult és a Magyar Történelmi Társulat keretében ma is működő társaság történetét. Azért döntöttek Vekerdi László neve mellett, mert jeles polihisztorként mintegy megtestesítette az ő pluralista tudományfelfogásukat. A frissen megalakult szakosztály első ülését névadója emlékének szentelte. A tanulmány röviden beszámol az ekkor elhangzott előadásokról, csakúgy, mint a legsikeresebb konferenciák és műhelybeszélgetések témáiról és fontos felismeréseiről. Ezek között szerepel a Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni Naplójáról, a Gulyás-testvérek életművéről szóló és a Balázs Béla emlékének szentelt konferencia, valamint a József Attila értekező életművének kritikai kiadásáról szóló kerekasztal. A szakosztály tagjai mindenkor igyekeztek megfelelni Vekerdi László szakmai igényességének és sokfajta érdeklődésének.